

Gerlof Leistra en Patricia Jimmink

GROOTMEESTER

Het kleurrijke leven van Gerard Spong

Uitgeverij Balans

Copyright © 2023, Gerlof Leistra en Patricia Jimmink/
Uitgeverij Balans, Amsterdam
Alle rechten voorbehouden.

Omslag bij Barbara
Omslagbeeld Paul Levitton fotografie
Foto auteurs Chris van Houts
Boekverzorging Michel Wassenaar, Perfect Service
Druk Wilco

ISBN 978 94 638 2246 6

NUR 740

www.uitgeverijbalans.nl

 facebook.com/uitgeverijbalans

 twitter.com/balansboeken

 instagram.com/uitgeverijbalans

 uitgeverijbalans.nl/nieuwsbrief

Inhoud

Inleiding	7
<i>Proloog</i>	11
1 <i>Opgroeien tussen de ‘gekken’</i> . Jeugd in Suriname en Nederland (1946-1962)	15
2 <i>Slimme slungel met een top 40-hit</i> . Nederland: scholier en student (1962-1972)	29
3 <i>In conflict met zijn patroon</i> . Advocaat in Suriname (1973-1976)	43
4 <i>Rijzende ster</i> . Advocaat in Nederland	60
5 <i>Een onverwacht geschenk</i> . Vader van Xander	102
6 <i>De trucs van een duivelskunstenaar</i> . Over het vak	116
7 <i>Series kijken, thrillers schrijven, theater maken</i> . Ontspannen	190
8 <i>De jarenlange strijd tegen Bouterse</i> . Adviseur van de Surinaamse regering (2000-2008)	203
9 <i>Over de liefde, het leven en de dood</i> . Het sociale leven	208
10 <i>Op leven en dood</i> . Leukemie, een niertumor, hartproblemen en corona	234
<i>Epiloog</i> . Het laatste woord is aan de grootmeester zelf	263
Register	265

Inleiding

Erudiet, welbespraakt en flamboyant is Gerard Spong de afgelopen halve eeuw uitgegroeid tot volgens velen de beste strafrechtadvocaat van Nederland. Hij is gespecialiseerd in cassatiezaken bij de Hoge Raad en geldt als een wandelende encyclopedie van jurisprudentie. Met verve verdedigt Spong verdachten van onder meer drugshandel, fraude, verkrachting, moord en doodslag. Hij was raadsman in opzienbarende zaken en stond onder anderen de rechterhand van drugsbaron Johan V. alias De Hakkelaar, oorlogsmisdadiger Pieter Menten en leden van de Rote Armee Fraktion (RAF) bij. Maar hij verleent bijvoorbeeld ook bijstand aan de Groninger Bodem Beweging die de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) aansprakelijk heeft gesteld voor de schade door de gaswinning in het Groningse gasveld.

Geregeld geeft hij op de radio en in talkshows op televisie zijn ongezouten mening over juridische zaken. Daarbij schuwt hij de confrontatie niet: provoceren is zijn tweede natuur. Spong publiceert prikkelende opiniestukken in kranten, schreef diverse boeken over de advocatuur en grote kwesties, heeft inmiddels twee juridische thrillers op zijn naam staan en trok met zijn theatershow volle zalen.

Voor *Grootmeester* spraken we uitvoerig met Spong en diens naaste familie en met een aantal vrienden en collega's. Vier van

hen – zijn Surinaamse vriendinnen Noraly Beyer en Lilian Gonçalves-Ho Kang You, zijn ex-partner Jon van Lonkhuijsen en oud-rechter Frits Lauwaars – komen in aparte interviews aan het woord. We zagen Spong optreden in de rechtszaal en doken in zijn verleden. Alles komt aan bod. Van zijn jonge jaren in Suriname als zoon van de aanvankelijk enige psychiater in het land en zijn start als advocaat begin 1973 in Paramaribo, tot zijn veelzijdige en spraakmakende praktijk met Mischa Wladimiroff in Den Haag en nu alweer ruim twee decennia onder de naam Spong Advocaten in Amsterdam. Hoe ontwikkelde meester Spong zich tot grootmeester in zijn vak?

Ogenschijnlijk geen haar veranderd bepleit hij nog altijd vol vuur de onschuld van zijn gemêleerde klantenkring. Hij is de spil van zijn kantoor en deelt zijn rijke kennis van het vak met andere advocaten via de door hem verzorgde cursussen van Spong Law Academy.

Grootmeester gaat niet alleen over zijn werk. Openhartig neemt Spong de lezer mee langs de hoogte- en dieptepunten van zijn kleurrijke leven. Bijna filmisch vertelt hij over zijn bijzondere jeugd op het terrein van 's Lands Psychiatrische Inrichting (LPI) in Paramaribo, over zijn schijnexecutie in 1980 door militairen van het Surinaamse leger, over de Decembermoorden in 1982 en zijn latere rol als adviseur van de Surinaamse regering in de strafzaak tegen voormalig bevelhebber en dictator Desi Bouterse.

Spong verhuisde een paar keer van Suriname naar Nederland en terug. Hoe heeft dat zijn leven beïnvloed? In hem huizen twee zielen maar daar lijkt hij niet onder te lijden. Ooit noemde hij zichzelf 'een gelukkige schizo'. In hoeverre is hij nog Surinamer?

De gesprekken hadden stevast plaats in zijn fraaie werkkamer aan de achterzijde van het kantoor aan de Keizersgracht in

Amsterdam, waar een verstilde, bijna gewijde sfeer hangt. Hier zetelt de grootmeester. Het ontbreekt er nog aan dat hij in toga achter zijn bureau zit.

Op een middag geeft hij ons na een urenlang gesprek een rondleiding door het pand. Hij wijst op de enorme kroonluchter van Venetiaans glas in een open ruimte tussen de verschillende verdiepingen. In zijn riante appartement op de bovenste twee verdiepingen wijst hij boven de eettafel op een plafondschildering van naakte mannen gemaakt door zijn oude liefde Jon van Lonkhuijsen. Her en der in de woonkamer springen Surinaamse souvenirs in het oog. En dan neemt hij plaats achter zijn concertharp. Als in trance beroert hij de snaren, één met het instrument. Zo vindt hij rust in de dagelijkse hectiek van zijn praktijk.

Na een verhouding van dertien jaar met Jon heeft Spong sinds 1989 een relatie met jurist Taco van der Zwaag. Die is vijfentwintig jaar jonger en werkte lang in Damascus (Syrië) op het Nederlands Instituut voor Academische Studies. In die tijd zagen ze elkaar eens in de zes weken. Ze zijn geregistreerd partners.

Spong maakt van zijn hart geen moordkuil. Vol emotie vertelt hij over de lastige eerste jaren met zijn zoon Xander en vooral met diens moeder. Het contact met haar hebben beiden jaren geleden verbroken. De band tussen vader en zoon is goed. In het voorjaar van 2022 werd Spong opa van een kleinzoon.

Spong is gevat, provocatief, intellectueel, ondeugend en zorgzaam. Op de vraag op welk dier hij lijkt, zei hij ooit: 'Innerlijk ben ik een combinatie van een tijger en een leeuw en uiterlijk lijk ik op een hert.' Met zijn goed gesneden Franse en Italiaanse pakken en immer goedverzorgde kapsel oogt Spong als een fotomodel op leeftijd. 'Die man vibreert,' zegt een raadsheer die hem geregeld voor zich had. 'Een mooie man met een waanzinnige uitstraling.'

Een dandy, ook. Hij rijdt in een Rolls Royce Phantom, houdt van snelle boten en woont op stand in een statig grachtenpand. Zijn vermogen schat hij op zeker 6 miljoen euro ‘in stenen’. Toch hecht hij minder aan materie dan je zou denken. Zijn eerste auto in Nederland was een lelijke eend, later had hij een Maserati. Maar hij zou naar eigen zeggen ook best gelukkig kunnen zijn op een tweekamerflatje met een Volkswagentje onder zijn kont.

Grootste plezier zijn de dagelijkse wandelingen met zijn hondje Rex langs de Amsterdamse grachten. De yorkshireteriër is vrijwel altijd bij hem en snuffelt in zijn werkkamer af en toe in een dossier. ‘Hij geeft mij nog net geen rechtsbijstand. Tegen nieuwe cliënten zeg ik altijd: “Als hij begint te grommen, weet ik dat u liegt.”’

Eind 2022 was het veertig jaar geleden dat de Decembermoorden Suriname én Gerard Spong in het hart raakten. Hij verloor vier bevriende collega’s op de plek waar hijzelf twee jaar eerder een schijnexecutie onderging door militairen met een uzi. Sindsdien kent hij geen angst meer.

Op 7 februari 2023 zit Gerard Spong vijftig jaar in het vak. Een unieke prestatie. Met al zijn ervaring en wijsheid is hij de titel van dit boek meer dan waard: *Grootmeester*.

Gerlof Leistra
Patricia Jimmink

Proloog

Het had weinig gescheeld of Spong had door een plotselinge opname op de intensive care van het Amsterdam UMC de geboorte van zijn kleinzoon Josiah op 1 mei 2022 niet meer meegemaakt. Hij kwakkelde al een tijdje met zijn gezondheid, maar stopte zijn kop in het zand en werkte voor zover als dat kon gewoon door. Tijdens de coronapandemie probeerde hij besmetting koste wat kost te voorkomen: vanwege zijn leeftijd, maar vooral vanwege een onderliggende ziekte behoort hij tot de risicocategorie.

Al vijftien jaar heeft Spong chronische lymfatische leukemie (CLL). Zoals zijn dokter zei: ‘Je gaat er niet aan dood, maar je gaat er wel mee dood.’ De ziekte beïnvloedt zijn levensgeluk in geen enkel opzicht, bezweert Spong: hij leeft hetzelfde leven als hij altijd heeft gedaan. ‘Uiteraard zorg ik beter voor mezelf en let extra op. Ik heb een fantastische hematoloog, professor Arnon Kater. Omdat mijn bloedwaarden regelmatig bijgehouden worden, weet ik ook wat de ontwikkeling is. Ik leef niet in doodsangst.’

Spong nam ook alle voorzorgsmaatregelen in acht, schudde geen handen en hield zich aan de geadviseerde anderhalve meter afstand. Een groot plastic scherm op zijn bureau scheidt hem van zijn bezoek.

Het lot leek hem vooralsnog goedgezind. In 2013 bleek hij een goedaardige bijniertumor te hebben, en een jaar later had hij plotseling hartproblemen. Na een hartkatheterisatie moest hij in het ziekenhuis blijven. De volgende dag kreeg hij vijf bypasses. Zijn cardioloog wist niet waar de vernauwingen van de kransslagaders vandaan kwamen. Die kunnen genetisch bepaald zijn. Maar het kan ook stress zijn, voeding. Spong op triomfantelijke toon: ‘Maar hij zei wel dat het spinnen in de sportschool mijn leven gered heeft. Door elke dag aan deze intensieve vorm van fitness te doen, ontwikkelde ik vaten om het hart heen die de zuurstofvoorziening overnamen.’

In een ultieme poging de leukemie te genezen begon Spong in 2021 met een medische trial. Hij was optimistisch over de nieuwe behandelmethode. Die voorkomt chemotherapie en als de behandeling slaagt zou hij voor vijf tot zeven jaar van de leukemie verlost zijn. Ter controle werd regelmatig zijn bloed afgenomen in het Amsterdam UMC.

Onverhoopt verstoorde de pandemie het proces. Vermoedelijk belemmerden de medicijnen het aanmaken van antistoffen tegen corona. Voor de zekerheid kreeg hij al in een vroeg stadium een derde coronaspuit.

Dan slaat het noodlot toe. Op zondagochtend 27 maart 2022 om 6.00 uur belandt hij met COVID acuut op de intensive care. De situatie is kritiek: de artsen schatten zijn overlevingskansen op 25 procent. Hij balanceert dagenlang op het randje van de dood. Taco, Xander en zijn oudere zus Helen nemen al afscheid en spreken over de uitvaart. De buitenwereld weet van niets. Via de app houdt Taco intimi op de hoogte van de ontwikkelingen.

Maar Spong is een strijder en krabbelt er na een wekenlang gevecht langzaam weer bovenop. Nog tijdens zijn revalidatie in een zorghotel in Hilversum begint hij alweer een beetje te

werken. Trots meldt hij op een middag met zwakke stem aan de telefoon dat hij een cassatieschriftuur ‘in elkaar heeft geflanst’. Hij piekert er niet over te stoppen als advocaat, zegt hij, hooguit wil hij het iets rustiger aan doen.

Zijn intimi vertellen in dit boek dat hij door zijn doodsstrijd milder is geworden. Zelf zegt hij na die loodzware en verwarrende tijd op de intensive care meer te genieten van kleine dingen in het leven. Liefdevol houdt hij zijn kleinzoon in de armen. En hij gloeit van trots als hij in de vroege ochtend de lichten in zijn kantoor ontsteekt. Werken blijft zijn grote liefde.

1

Opgroeien tussen de 'gekken'

Jeugd in Suriname en Nederland (1946-1962)

De Tweede Wereldoorlog was net een jaar afgelopen toen Gerard Spong op 9 juni 1946 werd geboren in Suriname, destijds nog een kolonie van Nederland. Anders dan het zwaar getroffen moederland en Nederlands-Indië was Suriname in de oorlog niet bezet geweest. In kleine kring werd zelfs al gesproken over onafhankelijkheid. Op 7 december 1942 had koningin Wilhelmina tijdens een radiotoespraak vanuit Londen immers aangegeven dat de overzeese gebiedsdelen na afloop van de oorlog meer vrijheid zouden krijgen. De uiteindelijke onafhankelijkheid van Suriname op 25 november 1975 en vooral de nasleep daarvan zouden nog een bepalende rol spelen in het leven van Gerard Spong.

Zijn directe voorouders in de Spong-tak waren Surinamers. Zijn overgrootvader George William Spong (1832-1879) woonde zijn leven lang in Paramaribo, maar diens vader George May Spong kwam uit Engeland, waar hij in 1807 in West Malling (Kent) was geboren. Diens vader John Spong Walter (1770-1828) had eveneens zijn wortels in het Engelse graafschap Kent. Over die Engelse lijn in de familie later meer.

Grootvader François André Julius Spong werd in 1873 geboren in Paramaribo en stierf daar op 23 mei 1941, dus vijf jaar voor de geboorte van Gerard. Grootmoeder Egbertina Loui-

sa Elisabeth Hennep werd in 1878 in Paramaribo geboren en stierf op 22 april 1954. Dat was vlak na de terugkeer van het gezin Spong van Nederland naar Suriname. Die waren in 1949 naar Leiden verhuisd omdat vader Spong zich in Nederland moest specialiseren tot psychiater.

Over de achtergrond van Gerard Spongs moeders kant, de familie Thijn, is minder bekend. Zijn grootvader was vroeger directeur op plantage Mon Souci aan de Commewijnerivier, grootmoeder had als meisjesnaam Vervuurt.

De ouders Jules André Spong (1913-1989) en Anita Thijn (1915-1995) hadden zich in 1936 verloofd en trouwden op 26 november 1941. Daar was wel het nodige aan voorafgegaan: uit een verhouding met een medestudente op de Geneeskundige School in Paramaribo was een zoon geboren, maar die weigerde Jules te erkennen. Zijn vriendin kwam uit een elitefamilie. Die wilde dat ze trouwden, maar de kersverse vader weigerde. Zijn moeder zei dat hij niet te koop was. Uiteindelijk koos hij voor zijn verloofde.

Pas midden jaren zeventig hoorde Gerard tijdens zijn verblijf als advocaat in Suriname bij toeval over het bestaan van een halfbroer. Tot 1992 hield ook hij zijn kaken stijf op elkaar: het was aan zijn vader om het stilzwijgen te doorbreken, vond hij.

Spong heeft twee oudere zussen, Carmen en Helen, en één jongere broer, Robbie. Zijn vader was arts en later directeur van 's Lands Psychiatrische Inrichting (LPI) in Paramaribo. Moeder zorgde voor de kinderen. Het gezin woonde op de bovenverdiepingen van een koloniaal houten pand op het terrein van de inrichting, iets buiten het oude centrum.

Aan zijn eerste drie jaar in Suriname heeft hij amper herinneringen. Hooguit de geuren en de warmte. Hij is vermoedelijk in het ziekenhuis geboren, zegt hij. 'Daar vonden de meeste bevallingen plaats. Als ik het me goed herinner, was de gynae-

coloog de vader van mijn latere vriend Lo Sin Sjoe.’

Hoe laat hij geboren is, weet hij niet. Ooit verzocht een vrouw hem bijstand te verlenen in een bepaalde zaak. Ze had het vermoeden dat hij de beste advocaat was voor een cliënt van haar. Maar om te weten of dat echt zo was, moest ze zijn horoscoop trekken en daarvoor had ze het tijdstip van zijn geboorte nodig. ‘Ik zei haar dat ik tijdens de geboorte geen horloge om had.’ Een typerende ‘Spong-grap’.

Zijn roots liggen in Engeland. De Spongs kwamen in Suriname terecht als gevolg van een financieel geschil, zo blijkt uit de achttiende-eeuwse vonnissen van het House of Lords die hij in zijn bezit heeft. Na de dood van ene James Spong erfden diens vrouw en twee zoons zijn hele vermogen, waaronder landgoederen. De man bleek één zoon onterfd te hebben. Waarom is duister, maar die zoon ging procederen tegen zijn moeder en broers en won in eerste aanleg. Zijn moeder en broers gingen in beroep en kwamen bij het House of Lords, de hoogste beroepsinstantie. Dat stelde hen in het gelijk. ‘De onterfde Spong was daar zo pissig over dat hij wegging. Hij is scheepgegaan naar Brussel, toen nog Nederlands grondgebied, kwam in Amsterdam terecht en is van hieruit naar Suriname vertrokken.’

Zijn Surinaamse afkomst is voor mensen die hem niet kennen vaak een verrassing. Met zijn licht getinte gezicht en ‘gladde’ zwarte haar zou hij ook door kunnen gaan voor een indo, een Portugese jood, een Italiaan van adel of een Argentijnse tangodanser. Spong is een *moksi meti*, zoals Surinamers zeggen: hij heeft joods, creools, Frans, Duits en dus zelfs Engels bloed. Door zijn medewerking aan het tv-programma *Verborgten verleden* kreeg hij in 2012 te horen dat hij vrijwel zeker een afstameling is van de Engelse koning Karel II en een van diens vele minnaressen Frances Stuart.

Leiden

Op zijn derde, in 1949, verhuisde het gezin naar Nederland omdat vader Spong zich wilde specialiseren tot psychiater. Met een studiebeurs kwam hij in Leiden terecht. Zijn opleiding duurde vijf jaar.

De boottocht naar Nederland kan Spong zich nog vaag herinneren. Hij vond de boot heel Hollands ruiken. ‘Ik wist dan wel niet hoe dat rook, maar achteraf was het voor mij een bepaalde geur. En wat ik ook nog vaag weet, is dat ik af en toe wel en af en toe niet met een bepaalde groep kinderen mocht spelen in een crècheachtige ruimte.’

Van zijn derde tot zijn achtste woonde Spong in Leiden. Hij ging naar de Finse school, een lagere school niet zo ver van het ouderlijk huis. Een Finse school is een type houten school dat tussen 1948 en 1950 verspreid door Nederland werd gebouwd. Het hout kwam uit Finland.

Aan zijn vroege jeugd heeft hij niet meer dan een handvol herinneringen. Als jongetje van vier, vijf jaar zorgde hij voor grote consternatie ‘in Leiden en omgeving’ omdat hij in een dakgoot was geklommen. ‘Iedereen stond doodsangsten uit dat ik eraf zou lazeren van driehoog, terwijl ik pontificaal zat te genieten van het mooie uitzicht.’

De sfeer tijdens de Watersnoodramp in februari 1953 staat hem nog redelijk goed bij. Hij was zes jaar. ‘Mijn vader bleef een paar dagen thuis, en dat was heel bijzonder. Het was gezellig, we deden spelletjes met z’n allen. De dakpannen vlogen je intussen om de oren. Er was alleen maar radio. Ik heb flarden onthouden. De situatie in huis en de inzamelingen die werden gehouden van kleding voor de slachtoffers. Ze stonden ook bij ons voor de deur. Dat maakte wel indruk.’

In de jaren vijftig was Nederland nog geen multiculturele sa-

menleving. Voor witte Nederlanders was een zwart jongetje een bezienswaardigheid. ‘Op straat ben ik een keer uitgescholden voor pinda poepchinesees, en toen is mijn moeder naar degene die dat riep toe gestapt en zei: “Als je dat nog één keer waagt, zwaait er wat.” Dat was de eerste keer dat ik kennismaakte met rassendiscriminatie. Maar dat heeft geen blijvende schade veroorzaakt. Ik wist niet eens wat een Chinees was, laat staan pinda. Poep kende ik wel. Ik werd niet anders bejegend, en was een gewoon jongetje op die Finse school.’

Terug naar Suriname

In 1954 was zijn vader klaar met de opleiding tot psychiater. Hij kon meteen aan de slag als directeur van het LPI en verhuisde met het gezin terug naar Suriname. ‘Voor mij was het een leuk uitje. Ik vond het wel spannend en had er absoluut geen moeite mee. We zijn met de ss Cottica teruggevaaren. De eerste twee weken in Paramaribo hebben we in een tijdelijk huis in de Gravenstraat gebivakkeerd, pal tegenover ’s Lands Hospitaal. Daarna vertrokken we naar de Cultuurtuinlaan, iets buiten het oude centrum.’

Het gezin kwam te wonen in een fraaie woning op het terrein van het LPI. Gerard groeide op ‘tussen de gekken’. De patiënten woonden verdeeld over drie paviljoens. Het waren vormende jaren voor zijn persoonlijkheid en zijn kijk op mensen. Hier leerde hij dat psychiatrische patiënten vaak ook gewone mensen zijn, terwijl ‘gewone’ mensen in werkelijkheid zo gek als een deur kunnen zijn. En hij leerde om te gaan met dreiging en agressie. Zijn vader werd in Suriname *lawman datra* genoemd, gekkendokter. De mensen zeiden bij afwijkend gedrag: ‘Je bent rijp voor Spong.’

Hij bewaart levendige herinneringen aan de dagelijkse omgang met de patiënten. Vooral aan Kwindé van paviljoen 3. ‘Die was oersterk. Hij gooide mij in de lucht en ving mij dan weer op. Ik vond dat prachtig. Een vriendje dat het ook wilde, liet Kwindé bewust vallen. Ik had reuze pret. ‘Mannen 3’ was een gesloten paviljoen. Daar zaten psychopaten. Ik kon er heel makkelijk in en uit lopen. Een broeder liet mij binnen. Het was gewoon een barak met een binnenplaats die was afgeschermd met kippengaas. Als je wat verder liep, kwam je bij de meubelmakerij. Daar maakten de patiënten allerlei speelgoed voor mij. Ik had een keer een karretje nodig en deed een bestelling. Dat was in een vloek en een zucht gereed. Er was er ook eentje die een houten geweer voor mij had gemaakt. Toen speelde ik nog cowboytje, daar had je een geweer voor nodig. Zo simpel was het.’

De meubelmakerij was een heel bedrijf, want zijn vader had arbeidstherapie ingevoerd. Elk jaar werden er met groot succes tentoonstellingen gehouden in de tuin. ‘Daar werden alle producten getoond die ze hadden vervaardigd. Vaak was er na afloop een feestje.’

Kwindé moest hele afstanden met een kruiwagen vol zand afleggen omdat de patiënten ook metselden en bouwden. ‘Dan vond ik het leuk om op dat zand in die kruiwagen te zitten. Ik beschouwde Kwindé niet als vriend, eerder als speelmaatje.’

Vaak maakte de jonge Gerard agressie mee. Op een keer bedreigde een patiënt een medebewoner met een mes. ‘Toen vertelde mijn vader me dat het een heel erg zieke man was. Maar het leidde bij mij niet tot enige vorm van angst. Totaal niet. Ik vond het zielig voor die mensen. Zeker de bewoners van paviljoen 1 en 2 waren wat minder gestoord, maar die werden wel van hun vrijheid beroofd.’

Met veel patiënten ging hij dagelijks om. Ook met vrou-

wen. Een van hen hielp thuis de was doen. ‘Dat was Joosje uit “Vrouwen 1”. Toen ik op mijn zestiende naar Nederland vertrok, stuurde zij mij nog zeker vier, vijf jaar op mijn “jaardag” een cadeautje. Heel simpele dingen zoals een tandenborstel of tandpasta. Kleine dingetjes, maar ze dacht nog wel aan me. Ik had een sterke band met deze mensen en beschouwde ze ook niet als ziek. Ik kende het begrip ziektebeeld niet. Voor mij als jochie was het heel vreemd om anderen erover te horen spreken dat het zieke mensen waren. Die waren bang voor de patiënten. Ik maakte niet zo’n verschil tussen ziek en niet-ziek. Het verschil is een vloeiende lijn.’

Opgroeien in het LPI heeft zijn persoonlijkheid ontegenzeggelijk gevormd, denkt Spong. ‘Ik heb bijzondere liefde gekregen in mijn tijd daar. Ik leerde dat je de gevoelens en gedachten van patiënten met waardigheid moet bejegenen. Gewoon menselijk contact met ze onderhouden. Daarmee doe je hun een plezier en ik denk dat dit ook de beste manier is om met elkaar om te gaan. Het blijven mensen. Begrip voor je medemens. En laat ze in hun waarde. Dat zijn de twee belangrijkste levenslessen die ik in mijn jeugd heb opgedaan. Dat was ook in mijn opvoeding verweven. Ik zag hoe mijn vader met hen omging. Wij werden daar als kind in betrokken. Mijn oudere zus Helen is een zeer verzorgend type, mijn oudste zus Carmen zie ik te weinig, maar heeft dat ook.’

Zijn vader had alle drie de paviljoens onder zijn hoede en was lange tijd de enige psychiater. ‘Wij gingen op een heel aimabele manier met de patiënten om. Eén keer per maand kwam er een band: Marion Vas Consellos. Die speelde Zuid-Amerikaanse muziek en dan danste iedereen met iedereen. Mijn vader danste met verpleegsters en patiënten en ik danste met Helen. Mijn vader was wel vooruitstrevend. Hij gaf de patiënten veel vrijheid.’

Diens collega’s en opleiders spraken vol lof over zijn vader.

Het LPI stond bekend als het beste psychiatrische ziekenhuis in het Caraïbisch gebied. Een enkele keer kwamen er ook psychiatrische patiënten uit Curaçao om behandeld te worden.

Het werk was al zwaar, maar daar kwam nog eens een slaapprobleem bij. Zijn vader heeft tot aan zijn dood bijna een halve eeuw aan slapeloosheid geleden. Dat was in zijn geval het gevolg van bilharzia, een tropische ziekte. ‘Ik heb me laten vertellen dat hij deze heeft opgelopen toen hij in Suriname in het binnenland – grotendeels tropisch regenwoud – een duik nam in stilstaand water. De larven van een parasiet dringen je huid binnen. Om wakker te blijven had hij thuis een dompelbad gemaakt van anderhalve vierkante meter doorsnee. Dagelijks kreeg ik een dubbeltje om dat bij te vullen.’

School

In Paramaribo bezocht hij eerst de Julianaschool, een lagere school op tien minuten fietsen van huis. Daarna ging hij naar de Hendrikschool, een mulo op vijf minuten fietsen. In Suriname was dat destijds de normale route voor slimme kinderen. Na drie jaar kon je naar de Algemene Middelbare School (ams). Die duurde ook drie jaar.

Op de Hendrikschool was hij al niet op zijn mondje gevallen. Hij herinnert zich dat ze een heel struise Nederlandse lerares hadden. ‘Die had de gewoonte af en toe een leerling af te straffen met een klap met een liniaal op de billen. Dat probeerde ze ook een keer bij mij te doen en toen zei ik: “Als u dat waagt, schakel ik mijn vader en de politie in.” Ze heeft het vervolgens niet gedaan. Ik was misschien twaalf jaar.’

Hij speelde veel met zijn jongere broer Robbie. Ze voetballden in de tuin. Vijf tegen vijf. ‘Hij was beter dan ik. Naast voet-